

MMFS 09.10

Ağustos 2025

Temizlik Gereklere

Türkiye Cumhuriyeti Milli Mayın Faaliyet Otoritesi
Milli Savunma Bakanlığı
Milli Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı
Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi
Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)
06330 Yenimahalle / Ankara/TÜRKİYE

E-posta: mafam@msb.gov.tr
Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33
Faks: 0 (312) 2131826
(Web: <https://msb.gov.tr/Mafam>)

Uyarı

Bu doküman, kapak sayfasında belirtilen tarihten itibaren yürürlüktedir. Milli Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) sürekli gözden geçirme ve revizyona tabi olduğundan, kullanıcılar dokümanın durumunu doğrulamak için, MAFAM İnternet sitesine (<https://msb.gov.tr/Mafam>) başvurmalıdır.

Telif Hakkı

Bu doküman, bir Milli Mayın Faaliyet Standardıdır (MMFS) ve telif hakları MAFAM’a aittir. Bu doküman veya bir kısmı, MAFAM’ın önceden yazılı izni olmaksızın, hiçbir biçimde veya vasıta ile ve başka amaçlarla kopyalanamaz, saklanamaz veya iletilemez.

Bu doküman satılamaz.

Türkiye Cumhuriyeti Milli Mayın Faaliyet Otoritesi

Millî Savunma Bakanlığı

Millî Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı

Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi

Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)

06330 Yenimahalle / ANKARA

E-posta: mafam@msb.gov.tr

Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33

Faks: 0 (312) 2131826

(Web: <https://msb.gov.tr/Mafam>)

MMFS-Ağustos 2025

Tüm hakları saklıdır.

İçindekiler

İçindekiler.....	iii
Önsöz.....	iv
Giriş.....	v
1. Kapsam	1
2. Referanslar	1
3. Terimler, tanımlar ve kısaltmalar.....	1
4. Temizleme Şartnamesi.....	1
5. Sorumluluklar	3
5.1. Milli Mayın Faaliyet Otoritesi	3
5.2. Mayın Temizleme Kuruluşları.....	3
5.3. İzleme Kuruluşu.....	4
5.4. Denetleme Kuruluşu	4
EK- A Referanslar	5
Değişiklik Kaydı	6

Önsöz

İnsanî Maksatlı Mayın Faaliyetleri (İMMF) programları için uluslararası standartlar, ilk olarak Temmuz 1996'da Danimarka'da yapılan uluslararası teknik konferansta çalışma grupları tarafından önerilmiştir. İnsani maksatlı mayın faaliyetinin tüm yönleri için ölçütler belirlenmiş; standartlar önerilmiş ve “temizleme” için evrensel bir tanım üzerinde uzlaşmıştır. 1996 yılı sonlarında, Danimarka'da önerilen ilkeler, Birleşmiş Milletler (BM) öncülüğündeki bir çalışma grubu tarafından geliştirilmiş ve İnsani maksatlı mayın faaliyet Faaliyetleri için Uluslararası Standartlar hazırlanmıştır. Birinci baskı, Mart 1997'de BM Mayın Eylem Servisi (UNMAS) tarafından yayımlanmıştır.

Bu ilk standartların kapsamı, başta Patlayıcı Madde Risk Eğitimi (PMRE) ve mayın mağdurlarına yardımı olmak üzere mayın faaliyetinin diğer bileşenlerini içerecek ve operasyonel usuller, uygulamalar ve normlarda yapılan değişiklikleri yansıtacak şekilde genişletilmiştir. Standartlar yeniden geliştirilmiş ve Uluslararası Mayın Faaliyet Standartları (IMAS) adını almıştır.

Birleşmiş Milletler, standartların geliştirilmesi ve sürdürülmesi dâhil olmak üzere, mayın faaliyet programlarının etkili biçimde uygulanması ve teşvik edilmesinden genel olarak sorumludur. Bu bağlamda UNMAS, Birleşmiş Milletler bünyesinde, IMAS'ın geliştirilmesi ve sürdürülmesinden sorumlu olan ofistir. IMAS, Cenevre Uluslararası İnsani maksatlı mayın faaliyet Merkezi'nin desteğiyle hazırlanmıştır.

IMAS'ı hazırlama, gözden geçirme ve revize etme çalışmaları; uluslararası kuruluşlar, devlet kurumları ve vakıf ve derneklerin desteğiyle, teknik komiteler tarafından yürütülmektedir. Her standardın en son versiyonu, teknik komite çalışmaları hakkında bilgiler ile birlikte, <http://www.mineactionstandards.org/> sitesinde bulunmaktadır. Gelişen mayın faaliyet normları ve uygulamalarını yansıtmak ve uluslararası düzenlemeler ve gereklerde meydana gelen değişiklikleri dâhil etmek amacıyla, IMAS asgari olarak üç yılda bir gözden geçirilmektedir.

1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 342'nci maddesi kapsamında Türkiye Cumhuriyeti sınırları dâhilinde ve görevlendirilmesi halinde yurt dışında gerçekleştirilmesi planlanan insani maksatlı mayın ve/veya Patlamamış Mühimmat (PAM) temizliğine yönelik faaliyetler ile Millî Mayın Faaliyet Standartlarını hazırlamak/güncel bulundurmaktan Milli Mayın Faaliyet Merkezi (MAFAM) D.Bşk.lığı sorumludur.

Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan uluslararası standartlar ışığında Milli Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) oluşturulmuştur.

Giriş

Arazinin kullanıma açılması, temizleme, teknik olmayan ve teknik keşif aracılığıyla mayınların/ Harp Kalıntısı Patlayıcıların (HKP) belirlenmesi, tanımlanması, varlığının ve var olma şüphesinin ortadan kaldırılması için tüm gerekli çabanın gösterilmesi sürecidir. “tüm makul çaba” ölçütü Milli Mayın Faaliyet Otoritesi (MMFO) tarafından tanımlanacaktır. Temizleme bu sürecin son faaliyetidir ve ideal olarak Teyit Edilmiş Tehlikeli Alan (TETA) içerisinde yürütülmelidir.

Temizlemenin amacı, arazi kullanıcıları için güvenli olmasını sağlayacak şekilde belirli bir arazide ve belirli bir derinlikte tüm mayınların ve Harp Kalıntısı Patlayıcıların (HKP) tehlikesinin (patlamamış bombacıklar da dâhil olmak üzere) belirlenmesi ve ortadan kaldırılması ya da imha edilmesidir. Hedef, mayın temizleme toplumunun bu hedefe ulaşmak için uygun yönetim usulleri geliştirmek ve uygulamak istemesi, yöneticilerin ve mayın temizleyicilerin sürekli beceriler oluşturmaları, geliştirmesi ve güvenli, etkili ve verimli teçhizatın satın alınması suretiyle bir kültür geliştirmektir.

Mayın temizleme programlarından faydalananlar temizlenen ve kullanıma açılan arazinin kullanımları için güvenli olduğundan emin olmalıdır. Bu durum uygun, etkili, verimli ve güvenli yönetim sistemleri ve temizleme işlemlerini gerektirir. Yerel toplumun ilgili tüm parçaları ve üyeleri sürece dâhil edilmeli ve ayrıca temizleme işlemi sırasında düzenli brifingler ve açıklamalar almalıdır ki bu durum çok etkili bir güven artırıcı tedbir olarak görünür. Halkla İlişkiler (Hİ) araziye kullanıma açma sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır ve bir Patlayıcı Madde Risk Eğitimi (PMRE) ekibinin çalışması ile veya mayın temizleme kuruluşunun uygun şekilde eğitilmiş üyeleri tarafından sağlanabilir.

Bu standart, iki aşamalı bir yaklaşım benimser. Aşama 1, Kalite Güvence (KG), temizleme işlemi öncesinde ve sırasında mayın temizleme kuruluşunun akreditasyonunu ve izlenmesini gerektirir. Bunu başarmak için, mayın temizleme kuruluşları, etkili bir yönetim organizasyonu oluşturmaları, geliştirmesi ve usullerin belirlenmesi ile güvenli, etkili ve verimli bir şekilde bu usullerin uygulamasını gerektirir. Yönetim usulleri şeffaf ve denetlenebilir olmalıdır. Mayın temizleme işleminde toplum katılımı Kalite Güvence sürecinin bir parçası olarak izlenmelidir. Aşama 2, Kalite Kontrol (KK), resmi olarak temizlenmiş arazinin yararlanan kişilerin kullanımına açılmadan önce denetim sürecini içerir.

Temizleme sonrası Kalite Kontrol ile birleşik şekilde Kalite Güvence uygulaması (temizleme işleminden önce ve sırasında) arazinin amaçlanan kullanım alanı için güvenli olduğundan emin olmak için kabul edilebilir bir güven düzeyine ulaşmaya katkı sağlayacaktır. Temizlemenin kalitesinin hem Milli Mayın Faaliyet Otoritesi (MMFO) hem de yarar sağlayan yerel toplum tarafından kabul edilebilir olması gereklidir.

Mayının olmasının beklenmediği yerlerde, duruma uygun olarak MMFS 09.11 Muharebe Sahası Temizliği veya IATG (Uluslararası Mühimmat Teknik Rehberi) 11.30 Mühimmat Depolama Sahalarında Patlamalar – Patlayıcı Madde İmhası (PMİ) Temizliği sağlanan kılavuza uyulmalıdır.

Temizlik Gereklere

1. Kapsam

Bu standart, “temizleme” işlemini araziye kullanıma açma sürecinin bir parçası olarak tanımlar ve mayın temizleme kuruluşu tarafından sözleşmeden doğan yükümlülüklerle uygun olarak bu arazinin temizlendiğini belirlemek için gerekli kalite sistemini (örneğin organizasyon, usuller ve sorumluluklar) belirler.

MMFS 09.11 Muharebe Sahası Temizliği için bir kılavuz sağlar. IATG (Uluslararası Mühimmat Teknik Rehberi) 11.30 Mühimmat Depolama Sahalarında Patlamalar-PMİ Temizliği istenmeyen bir patlama sonrası mühimmat deposu etrafındaki bölgenin temizlenmesi için kılavuz sağlar.

2. Referanslar

Referanslar listesi EK-A’da verilmiştir. Referanslar, bu standartta atıf yapılan ve bu standardın hükümlerinin bir parçasını oluşturan önemli dokümanlardır.

3. Terimler, tanımlar ve kısaltmalar

MMFS standartlar serisinde kullanılan tüm terim ve tanımlara ilişkin sözlük MMFS 04.10’da verilmektedir.

“**Milli Mayın Faaliyet Otoritesi**” (MMFO) terimi, mayından etkilenen bir ülkede, mayın faaliyetini düzenleme, yönetme ve koordine etme sorumluluğu verilen, genellikle bakanlıklar arası bir komite olan devlet kurumunu ifade eder.

Not: Türkiye Cumhuriyetinde MMFO’nun yetki ve sorumlulukları *Milli Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı* tarafından yürütülmektedir.

“**Mayın Temizleme Kuruluşu**” terimi, mayın temizleme projeleri veya görevlerini uygulamaktan sorumlu her türlü kuruluşu ifade eder (devlet, STK, askeri veya ticari kuruluş). Mayın temizleme kuruluşu ana yüklenici, alt-yüklenici, danışman veya temsilci olabilir.

“**İzleme Kuruluşu**” terimi, MMFO adına mayın temizleme kuruluşu ve alt birimlerin çalışmalarını izleyen herhangi bir kuruluş anlamına gelir.

“**Denetleme kuruluşu**” terimi, MMFO adına rastgele örnekleme işlemleri veya diğer uygun görülen ve mutabık kalınan denetim yöntemlerini uygulayarak, temizleme sonrası kalite kontrol faaliyetlerini yürüten herhangi bir kuruluş anlamına gelir.

4. Temizleme Şartnamesi

Mayın temizleme kuruluşu, belirli bir arazide ve belirli bir derinlikte tüm mayınların ve Harp Kalıntısı Patlayıcıların (HKP) tehlikesinin (patlamamış bombacıklar da dâhil olmak üzere) ortadan kaldırılmasını ve/veya imha edilmesini sağladığı zaman arazi “temizlendi” kabul edilecektir.

Temizlenmesi için belirtilen alan, teknik olmayan ve/veya teknik keşifle ya da mayın ve HKP tehlike alanının kapsamını oluşturan diğer güvenilir bilgilerle belirlenecektir. Teknik Olmayan Keşif için MMFS 08.10’a ve Teknik Keşif için MMFS 08.20’ye başvurunuz.

Not: Temizleme öncelikleri milli alt yapı öncelikleri ile bireysel toplum üzerindeki etkinin dengelenmesiyle belirlenir.

Belirtilen temizleme derinliği, teknik keşifle ya da mayın ve HKP tehlikelerinin öngörülen derinliğini oluşturan diğer güvenilir bilgilerle ve ilgili arazi kullanımının değerlendirilmesiyle elde edilecektir. Yerel mayın ve HKP tehlikelerinin derinliği ile ilgili güvenilir bilgiler yoksa MMFO varsayılan bir derinlik belirlemek zorundadır. Minimum metal mayınların temizlenmesi için metal dedektörler kullanıldığında, bu varsayılan derinlik, kullanılan metal detektörlerin etkili bulma derinliğine bağlı olmalıdır. Bağımsız yapılan testler göstermiştir ki, minimum metal mayınları

modern metal detektörleri ile orijinal yüzey seviyesinin 13 cm altındaki derinliklerdeki aramalarla bulunabilir. Bundan dolayı, varsayılan derinlik 13 cm'den az olmamalıdır. Temizleme işleri ilerledikçe gerekli temizleme derinliği ayarlanabilir. Herhangi bir değişiklik MMFO'nun ve mayın temizleme kuruluşu ile arasında kararlaştırılacak ve resmi olarak kayıt altına alınmalıdır.

Mayınların ve HKP'lerin mevcut metal detektörleri güvenilir biçimde tespit edilebilecek derinlikten daha fazla derinliklerde bulunması beklendiğinden, alternatif veya birleşik temizleme yöntemleri seçilmelidir.

Temizlemek için belirlenen arazi ve gerekli olan temizleme derinliği mayın temizleme kuruluşuna MMFO tarafından alana özel görev emri ile bildirilmelidir. Görev emri ayrıca şunları içerebilir:

- a. Gerekli olan diğer ilave faaliyetler (örneğin işaretleme),
- b. Kullanılacak mayın temizleme kaynakları,
- c. Mayın temizleme kuruluşunun görev için ne kadar süre çalışmasının düşünüldüğü,
- d. İlave temizleme kalite gerekleri,
- e. İzleme ve inceleme gerekleri.

Belirtilen derinliğe kadar belirtilen alanda tüm mayın ve HKP tehlikelerinin ortadan kaldırılması ve/veya imhası şu şekilde sağlanacaktır:

f. Elle temizleme, MAKÖ ekipleri, mekanik sistemler ve halkla ilişkiler ekipleri gibi operasyonel olarak akredite olmuş becerilerle, akredite olmuş mayın temizleme kuruluş(ları) kullanarak (Mayın temizleme kuruluşlarının akreditasyonu ile ilgili kurallar MMFS 07.30'da verilmiştir.),

g. Uygun yönetim uygulamaları kullanarak, güvenli ve etkili operasyonel işlemleri uygulayarak (Mayın temizleme çalışma sahası güvenliği ve güvenlik mesafesi ile ilgili kurallar MMFS 10.20'de verilmiştir. Kişisel Koruyucu Teçhizat hakkında bilgiler MMFS 10.30'da verilmiştir. MMFS 09.30, Patlayıcı Madde İmhasına (PMİ) ilişkin rehberlik sağlar. IATG 11.30 Mühimmat Depolama Sahalarında Patlamalar-PMİ Temizliği ise mühimmat deposu alanı patlamaları sonrası temizleme ile ilgili temizleme konusunda öneriler içerir.),

h. Mayın temizleme kuruluşları ve alt birimlerini izleyerek (Mayın faaliyet kuruluşları ile ilgili kurallar MMFS 07.40'da verilmiştir.),

- i. Temizlenmiş arazinin temizleme sonrası kontrol edilmesi sürecini uygulayarak.

Sözleşme şartlarında temizlenecek alan, temizleme derinliği, izleme ve denetim şartları belirtilmelidir. Sözleşme düzenlemeleri sırasında MMFO tarafından bu hususlar belirlenmeli ve üzerinde mutabakata varılmalıdır.

Not: Belirtilen temizleme derinlikleri, bölgede olası mayın veya HKP tehlikelerinin temizlenmesi ve diğer çevresel faktörler gibi amaçlanan arazi kullanımına bağlı olacaktır. Örneğin:

➤ Patlamamış bombacıklar da dâhil olmak üzere mayınlar ve HKP, toprak yüzeyinde olabilir. Bu durumda, şartname sadece yüzeyde bulunan mayınları ve HKP tehlikelerinin ortadan kaldırılması veya imhası için belirlenebilir (Hiçbir mayının beklenmediği durumlarda, MMFS 09.11 Muharebe Sahası Temizliği dokümanına başvurunuz.).

➤ Kentsel alanlardaki temizlemelerde temizleme sürecinin bir parçası olarak metrelerce moloz taş çıkarılması gerekebilir.

➤ Büyük bombaların, füzelerin ve kargo mühimmatının kullanıldığı yerlerin olduğu durumlarda temizleme derinliği metrelerce olabilir.

➤ Çöl bölgelerinde veya kıyı alanlarında kumların kayması, normalde en fazla 10 cm derinliğe yerleştirilmiş mayınları bulmak ve imha etmek için 100 cm veya 200 cm derinliğe kadar temizleme gerektirebilir.

Not: Mayınlar başlangıçta yerleştirildiğinden bu yana zemin seviyesi değiştiyse, daha sonra sözleşme düzenlemeleri, gerekli olan temizleme derinliği ilgili herhangi bir yanlış anlaşılma olmamasını sağlayacak şekilde yazılacaktır.

Not: Bir mayın temizleme kuruluşunun, bağışçı (donör) ve/veya MMFO tarafından sağlanan genel önceliklere dayalı olarak kendi temizleme görevlerini belirlemesi gerektiği bir alanda faaliyet göstermesinin finanse edildiği durumlar söz konusu olabilir. Bu gibi durumlarda, mayın temizleme kuruluşu temizleme öncesinde MMFS 07.11 Saha Devrinde sunulan kuralları kullanmalıdır ve amaçlanan temizleme alanı ve derinliğini resmi olarak kayda geçirmelidir.

Not: Halkla İlişkilerle mayın faaliyet programlarının; erkekler, kadınlar, erkek ya da kız çocuklarının özel ihtiyaçları da dâhil olmak üzere toplumun ihtiyaçlarına ve önceliklerine duyarlı ve tepki verici olmasını sağlamak amaçlanmaktadır. Aynı zamanda mayından etkilenen toplumların mayın faaliyetini anlamalarını sağlamalı ve desteklemelidir.

5. Sorumluluklar

5.1. Milli Mayın Faaliyet Otoritesi

MMFO şunları yerine getirir:

- Temizlenecek bölgenin ve temizleme derinliğinin sözleşme ve anlaşmalara göre belirlenmesi,
- Kalite güvence ve kalite kontrol için standartların ve kuralların temizleme sözleşme ve anlaşmalarına göre belirlenmesi,
- Uygulanacak temizleme faaliyetlerine uygun olarak mayın temizleme kuruluşlarının akredite edilmesi,
- Mayın temizleme kuruluşlarının çalışmalarını takip etmek için bir sistem oluşturulması,
- Her bir tehlikeli bölge için temizleme durumunu gösteren temizlenmiş ve temizlenmemiş arazi kayıtlarının korunması.

5.2. Mayın Temizleme Kuruluşları

Temizleme faaliyetinden sorumlu kuruluş şunları yapacaktır:

- Temizleme kuruluşu olarak çalışmak için MMFO akreditasyonuna sahip olmak,
- MMFO temizleme standardını uygulamak,
- MMFO tarafından belirtilen temizleme dokümantasyonunu oluşturmak ve korumak,
- Sözleşme ve anlaşma(lar)da belirtilen gereklere göre araziyi temizlemek amacıyla yönetim uygulamaları ve operasyonel usulleri uygulamak,
- Mayından etkilenen toplumun bölgedeki tüm mayın temizleme faaliyetleri ile ilgili ve toplumun erkekler, kadınlar ve çocuklar için özel etkileri hakkında bilinçli olmasını sağlamaktır.

5.3. İzleme Kuruluşu

İzleme kuruluşu şunları yapar:

- a. İzleme kuruluşu olarak çalışmak için MMFO akreditasyonuna sahip olmak,
- b. MMFS 07.40'a ve MMFO'nun gereklerine göre mayın temizleme kuruluşunun ve alt birimlerinin izlenmesi,
- c. MMFO tarafından belirtilen izleme kontrollerinin dokümantasyonunu oluşturmak ve korumaktır.

5.4. Denetleme Kuruluşu

Denetleme kuruluşu şunları yapar:

- a. Denetleme kuruluşu olarak çalışmak için MMFO akreditasyonuna sahip olmak,
- b. MMFS 07.40'a ve MMFO'nun gereklerine göre örnekleme işlemlerini uygulamak,
- c. MMFO tarafından belirtilen denetlemelerin dokümantasyonunu oluşturmak ve korumaktır.

EKİ:

EK-A Referanslar

EK- A

Referanslar

Aşağıdaki dokümanlar, bu metinde atıf yoluyla bu standardın bir parçası haline gelen hükümler içermektedir. Tarih taşıyan referanslar için, bu yayımların sonraki değişiklikleri veya revizyonları geçerli değildir. Ancak, standardın bu bölümüne dayalı olan anlaşmaların tarafları, aşağıda belirtilen dokümanların en son versiyonlarını uygulama imkânlarını araştırmaya teşvik edilmektedir. Tarih taşımayan referanslar için, atıf yapılan normatif dokümanın en son baskısı geçerlidir. ISO ve IEC üyeleri, hâlihazırda yürürlükte olan ISO ve EN sicil kütüklerini muhafaza etmektedir.

- a. IATG 11.30 “ Mühimmat Depolama Sahalarında (ASA) Patlamalar-EOD Temizliği ”,
- b. MMFS 04.10 “ Mayın Faaliyet Terim, Tanım ve Kısaltmaları Sözlüğü ”,
- c. MMFS 07.11 “ Saha Devri ”,
- d. MMFS 07.30 “ Mayın Faaliyet Kuruluşlarının Akreditasyonu ”,
- e. MMFS 07.40 “ Mayın Faaliyet Kuruluşlarının İzlenmesi ”,
- f. MMFS 08.10 “ Teknik Olmayan Keşif (TOK) ”,
- g. MMFS 08.20 “ Teknik Keşif (TK) ”,
- h. MMFS 09.11 “ Muharebe Sahası Temizliği ”,
- i. MMFS 09.30 “ Patlayıcı Madde İmhası ”,
- j. MMFS 10.20 “ İş Sağlığı ve Güvenliği-Mayın Temizleme Sahası Güvenliği ”,
- k. MMFS 10.30 “ İş Sağlığı ve Güvenliği-Kişisel Koruyucu Teçhizat ”.

Bu referansların en son versiyonu/baskısı kullanılmalıdır. MAFAM D.Bşk.lığı, bu standartta kullanılan tüm referansların kopyalarını muhafaza etmektedir. MMFS'nin en son versiyonu/baskısına ilişkin sicil kütüğü MAFAM tarafından tutulmaktadır ve adresinde bulunan MAFAM D.Bşk.lığı internet sitesinden erişilebilir. MMFO, işverenler ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlar, mayın faaliyet programlarına başlamadan önce bunların kopyalarını elde etmelidir.

Değişiklik Kaydı

MMFS Değişiklik Yönetimi

MMFS serisi standartlar, üç yılda bir resmi olarak gözden geçirilmektedir. Ancak bu kural, operasyonel güvenlik ve verimlilik nedenleriyle veya editoryal amaçlarla, üç yıllık dönem içinde değişiklik yapılmasını önlemez.

Bu MMFS dokümanına değişiklikle yapıldıkça, her değişiklik numaralandırılır, tarihi ve ayrıntılarıyla aşağıdaki çizelgeye kaydedilir. Değişiklik ayrıca, “değişiklik no. 1’i içerir” vs. tabirinin baskı tarihinin altına dâhil edilmek suretiyle MMFS’nin kapak sayfasında da gösterilir.

Her MMFS’nin resmi gözden geçirmesi tamamlandığında yeni baskı yayımlanabilir. Yeni baskının tarihine kadar yapılan değişiklikler ise, yeni baskıya dâhil edilir ve değişiklik çizelgesinden silinir. Değişikliklerin kaydı yeniden başlatılır ve yeni bir gözden geçirmeye kadar sürdürülür.

En son değiştirilmiş olan MMFS, <https://msb.gov.tr/Mafam> adresine yüklenmiş olan versiyondur.

No	Tarih	Değişiklik Ayrıntıları
1	10.05.2019	Arazi İndirgeme yerine Saha Devri ifadesi kullanıldı.
2	07.08.2025	Genel içerik düzenlemesi yapılmıştır.